

BEZOEKADRES

Raadhuisstraat 1

9301 AA Roden

POSTADRES

Postbus 109

9300 AC Roden

WEBSITE/E-MAIL

www.noordenveld.nlpostbus@noordenveld.nl

TELEFOON

T 088 – 050 88 88

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
Directie Transitie Diepe Ondergrond
Postbus 20401
2500 EK DENHAAG

ONDERWERP

Adviseren winningsplan Norg

CONTACTPERSOON

Menno Nienhuis

UW KENMERK

ONS KENMERK

Zaak: 624890

RODEN

3 juni 2025

Geachte mevrouw Hermans,

Op 10 april 2025 heeft u ons verzocht advies uit te brengen op het door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (hierna; NAM) ingediende winningsplan voor het gasveld Norg. Via deze weg maken wij gebruik van onze bevoegdheid om hierover advies uit te brengen. Deze bevoegdheid vloeit voort uit artikel 34, vijfde lid, van de Mijnbouwwet.

Voor de totstandkoming van dit advies hebben wij samengewerkt met de betrokken decentrale overheden, te weten de provincie Drenthe, de provincie Groningen de gemeente Westerkwartier, het waterschap Noorderzijlvest en de Veiligheidsregio Groningen.

Uw verzoek is vergezeld gegaan met technische adviezen (en aanvullingen daarop) van de volgende instanties:

- Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM);
- TNO-AGE.

De aanvraag

NAM heeft in september 2023 een verzoek tot instemming van het winningsplan Norg bij uw voorganger, staatsecretaris Vijlbrief van Economische Zaken en Klimaat, ingediend. NAM is voornemens om in de periode van 2025 t/m 2035 het aanwezige aardgas in het voorkomen Norg te produceren, dit betreft zowel het werkvolume als het aanwezige zogenoemde kussengas. Momenteel heeft het gasveld Norg een seizoens-opslagfunctie ten behoeve van het nationale energiesysteem.

Wij hebben de aanvraag van NAM getoetst aan de hand van de beoordelingsgronden, volgend uit artikel 36, eerste lid, van de Mijnbouwwet.

Advies

Als eerste willen wij – nogmaals – naar voren brengen dat het college van de gemeente Noordenveld fel gekant is tegen de opslag en winning van gas binnen haar gemeentegrenzen. Wij adviseren u geen instemming te verlenen aan het door NAM ingediende winningsplan. De huidige aanwezigheid van de gasopslag zien wij als een gegeven binnen de huidige geopolitieke situatie waarbij het op dit moment onwenselijk kan zijn om de opslagfunctie van Norg in het belang van leveringszekerheid te beëindigen, voordat de effecten en risico's daarvan zorgvuldig zijn onderzocht. Echter, binnen

dat gegeven blijven wij aandringen op zo spoedig mogelijke afbouw en abandonering waarbij het kussengas niet gewonnen gaat worden.

Geschiktheid van het gebied

Activiteiten in de diepe ondergrond liggen gevoelig in onze provincie en leiden tot gezondheids- en psychosociale klachten bij inwoners. Dit hebben de diverse rapporten van Gronings Perspectief in de loop van de jaren wetenschappelijk onderbouwd. Wij herkennen en erkennen de gevoelens van onzekerheid bij onze inwoners. De historische gaswinning uit het Groningenveld heeft daarnaast negatieve impact gehad op het vertrouwen van inwoners ten aanzien van andere mijnbouwactiviteiten in onze provincies. Een en ander is ondubbelzinnig tot uiting gekomen in het rapport 'Groningers boven gas' van de Parlementaire enquêtecommissie.

Dat de gaswinningsproblematiek breder wordt ervaren dan alleen in de provincie Groningen, maar ook door inwoners van Drenthe, blijkt uit het rapport van Gronings Perspectief van 18 december 2024 'Schade en psychosociale impact voorbij de provinciegrens'. Uit dit rapport blijkt dat in Drenthe grote zorgen zijn over het verplaatsen van de negatieve gevolgen van de gaswinning naar nabijgelegen gasvelden nu het Groningenveld definitief gesloten is. Door de winning uit Norg mogelijk te maken vergroot u de maatschappelijke onrust, de kans op gezondheids- en psychosociale problematiek en verlaagt u het vertrouwen in de overheid.

Het wettelijk bewijsvermoeden en de bevoegdheid van het IMG om schade af te handelen is gekoppeld aan de gasopslag Norg (zie artikel 6:177a eerste lid Burgerlijkwetboek, artikel 1 en 2 Tijdelijke wet Groningen en artikel 10oa Besluit Tijdelijke wet Groningen). U moet - indien u besluit in te stemmen met het verzoek - het wettelijk bewijsvermoeden aanpassen zodat het ook van toepassing is op de winning van gas uit het Norg-veld en het IMG bevoegd is schade af te handelen.

Uit het advies van SodM blijkt dat ten gevolge van geïnduceerde bevingen het mogelijk is dat lichte, niet constructieve schade aan meerdere gebouwen in de nabijheid van het voorkomen tot enkele gebouwen met matige, in het uiterste geval constructieve schade kan optreden. Door al aanwezige schade aan gebouwen door autonome bodemdaling kan schade zwaarder uitpakken dan bij onbeschadigde gebouwen. Bij gebouwen met bestaande funderingsschade zijn acuut onveilige situaties dan ook niet uit te sluiten.

Deze cumulatie van schade (ook wel schade-op-schade genoemd) is in de beoordeling van het huidige opslagplan voor de gasopslag Norg niet meegenomen. Wij zijn van mening dat het IMG bij de afwikkeling van schade ook funderingsschade mee moet nemen om herhaalschade aan gebouwen te voorkomen.

Gelet op bovenstaande punten vinden wij het onacceptabel om instemming te verlenen aan de door NAM aangevraagde gaswinning uit het Norg-veld.

Wij adviseren u op dit onderdeel

- Gelet op de uitkomsten van de parlementaire enquête en gelet op de maatschappelijke gezondheidsimpact géén instemming te verlenen aan het winningsplan Norg;
- Indien u toch besluit om met het winningsplan in te stemmen laat dan de wet zodanig aanpassen dat het bewijsvermoeden van toepassing is en het IMG bevoegd is schade af te handelen;
- Indien u toch besluit om met het winningsplan in te stemmen dan aan het IMG de instructie te geven of de wet daartoe aan te passen dat bij afwikkeling van schade ook funderingsschade hersteld of vergoed wordt.
- In de directe nabijheid van het Norg gasveld bevindt zich het UNESCO Werelderfgoed Veenhuizen. Wij adviseren u een onafhankelijk Heritage Impact Assessment uit te laten voeren en in overleg te treden met de RCE, de Provincie en andere betrokken organisaties om gezamenlijk tot een integrale afweging te komen over uw besluit.

Planmatig gebruik

NAM UGS Norg is op dit moment samen met andere ondergrondse opslagen, zoals NAM UGS Grijpskerk, een belangrijke schakel in de leveringszekerheid van aardgas (en indirect ook elektriciteit) tijdens winterse omstandigheden.

Niet alleen in Nederland, maar ook voor een deel van West-Europa. Door het stoppen van de gaswinning uit het Groningen gasveld zijn Nederland en West-Europa grotendeels afhankelijk van de import van aardgas dan wel vloeibaar gemaakt aardgas (LNG). In het landelijke aardgasnetwerk zitten meerdere vitale en unieke installaties die kunnen falen of stagneren, waardoor de leveringszekerheid van aardgas in het geding kan komen. Dit wordt ook benoemd in paragraaf 2.3. 'Inzet van ondergrondse bezittingen' in het advies van advies SodM betreffende het verzoek tot instemming met het winningsplan voor het Norg-gasveld.

Wij zien dat u de kwetsbaarheden in het aardgassysteem in relatie tot het huidige geopolitieke klimaat en de risico's voor het Nederlandse energiesysteem bij eventueel verlies van de UGS Norg als opslag niet onderzocht en afgewogen hebt.

Wij kunnen ons ook een scenario voorstellen dat de opslag in Norg voorlopig – dat wil zeggen, zo lang als noodzakelijk in het kader van de leveringszekerheid - in stand blijft en het eigendom hiervan door de Staat wordt overgenomen.

Wij adviseren u op dit onderdeel:

- Onderzoek de impact op het nationale energiesysteem en leveringszekerheid zorgvuldig en weeg dit af tegen het belang van NAM om gas uit de locatie te winnen voordat een besluit genomen wordt over het winningsplan Norg;
- Verken de mogelijkheden om het eigendom van de UGS Norg over te kopen van NAM in plaats van de inzet van het veld als winningsveld.

Gevolgen voor milieu

Het winnen van het kussengas heeft mogelijk effecten op de bestaande bovengrondse installaties op NAM UGS Norg. Bijvoorbeeld doordat bij het winnen van het kussengas sprake is van een toename van het moeten afvangen van aardgascondensaat en daarmee het vergroten van de bestaande tussenopslag. Wij willen meer inzicht in welke aanpassingen nodig zijn, welke risico's dit met zich mee brengt en welke beheersmaatregelen vervolgens worden getroffen om toegenomen risico's af te dekken.

Het winnen van het kussengas heeft als effect dat er meer aardgascondensaat moet worden afgevangen. Dit leidt vervolgens tot een toename van transport van aardgascondensaat naar de scheidingsfaciliteit NAM OSF Delfzijl.

Wij adviseren u op dit onderdeel:

- Pas bij toename van de doorzet van aardgascondensaat de bestaande semi-stationaire schuimblusinstallatie op de aardgascondensaat-opslagtank aan naar een volledige stationaire schuimblusinstallatie, zodat bij eventuele calamiteiten een snellere interventie mogelijk is;
- Maak met de betreffende gemeente(n) duidelijke afspraken over de routing van gevaarlijke stoffen alsmede de impact op wegen en omliggende dorpen.

Gevolgen voor natuur

De gevolgen van bodemdaling door gaswinning zijn onomkeerbaar en compliceren het waterbeheer. Bovendien is er in het gebied ook al sprake van autonome bodemdaling. Daling van het maaiveld ten opzichte van het ingestelde waterpeil verhoogt de kans op schade voor gewassen, gebouwen, kunstwerken en oevers en kan negatieve gevolgen hebben voor

wateroverlast en waterveiligheid. Hierdoor moet het waterschap meer inspanningen plegen om aan haar zorgplicht te voldoen. Het is een gegeven dat schade door delfstoffenwinning, zoals aanpassingen aan het watersysteem, moet worden vergoed. Wij geven echter de voorkeur aan een zo goed en robuust mogelijk watersysteem met zo weinig mogelijk kunstwerken.

Het waterschap kan met behulp van technische maatregelen een deel van de hierboven genoemde nadelige effecten tegengaan. Met behulp van bemaling kan het waterpeil bijvoorbeeld worden verlaagd, zodat er weer voldoende drooglegging is ten opzichte van het (gedaalde) maaiveld. Echter, ook technische maatregelen kunnen leiden tot schade. Bovendien maken technische maatregelen het watersysteem minder (klimaat)robuust, terwijl we op basis van het principe 'Water en bodem sturend' juist streven naar een meer natuurlijk watersysteem dat beter in staat is om klimaatverandering op te vangen.

Wij adviseren u op dit onderdeel:

- Laat een integrale analyse uitvoeren naar de cumulatieve (bodemdalings-) effecten in het gebied, waarbij ook rekening gehouden wordt met de effecten van (historische) gaswinning uit naburige velden en autonome effecten;
- Stel, in samenwerking met het waterschap Noorderzijlvest, een analyse op naar de benodigde waterhuishoudkundige maatregelen om de toekomstige bodemdaling te kunnen beheersen, inclusief een analyse naar de benodigde kosten en maak vooraf afspraken over de vergoeding hiervan.

Efficiëntie en verantwoordelijkheidszin:

Op grond van de Mijnbouwwet kunt u een winningsplan weigeren wanneer sprake is van gebrek aan efficiëntie en verantwoordelijkheidszin, daaronder mede verstaan maatschappelijke verantwoordelijkheidszin, waarvan de vergunninghouder blijk heeft gegeven bij activiteiten onder deze vergunning of een eerdere vergunning op grond van deze wet.

Uit het rapport 'Groningers boven gas' van de parlementaire enquêtecommissie wordt duidelijk dat NAM als vergunninghouder voor het Groningenveld het eigen geldelijk gewin boven het maatschappelijk belang van de inwoners van Groningen heeft gesteld. Dat bij inwoners van het gebied rondom het toekomstig winningsgebied Norg de angst leeft (en zich de stress opbouwt) dat NAM ook bij de winning uit Norg gebrek aan maatschappelijke verantwoordelijkheidszin zal tonen, is volstrekt logisch.

Wij adviseren u op dit onderdeel:

- Weiger de instemming voor het winningsplan gelet op het gebrek aan maatschappelijke verantwoordelijkheidszin dat NAM heeft laten zien toen zij exploitant van het Groningenveld waren.

Wij vertrouwen er op u langs deze weg voldoende te hebben geadviseerd.

Heeft u nog vragen over deze brief?

Neem dan gerust contact op met Menno Nienhuis via telefoonnummer 088 050 88 88 of stuur een mail naar m.nienhuis@noordenveld.nl. Vermeld daarbij ons kenmerk 624890.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld,

Sebastiaan Ruddijs, secretaris/directeur

Klaas Smid, burgemeester